

KS. TOMASZ CHOWANIEC

DOI: 10.56898/st.14366

**JEZUS - NADZIEJA MŁODYCH.
STUDIUM HOMILETYCZNE NA PODSTAWIE
PRZEPOWIADANIA FRANCISZKA
Z RACJI ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY
W LIZBONIE**

STRESZCZENIE

Opracowanie przedstawia sposób, w jaki papież Franciszek ukazuje Jezusa jako nadzieję młodych w przepowiadaniu podczas Światowych Dni Młodzieży w Lizbonie, jak również w okresie przygotowującym do tego wydarzenia. Analizy wykazały, że Ojciec Święty trafnie diagnozuje oznaki utraty nadziei u młodych wskazując jednocześnie na Jezusa jako źródło jej odnowy. Wśród głównych problemów młodych ludzi papież wymienia samotność, brak poczucia własnej wartości oraz utratę bezpieczeństwa. Wśród głównych tematów kerygmatu Franciszka wskazać zaś należy: doświadczenie miłości Boga jako recepta na samotność, wartość każdego człowieka na tle Ofiary Jezusa, liturgia jako przestrzeń doświadczenia wyzwalającej obecności Boga, wezwanie do misji. Przepowiadanie Franciszka jawi się jako inspirujące zarówno w swej treści jak i formie.

Słowa-klucze: *ŚDM Lizbona, papież Franciszek, przepowiadanie, nadzieja, misja.*

WSTĘP

Posługa duszpasterska wśród młodzieży, bywa różnie rozumiana i jeszcze różnie realizowana. Istnieje wiele „modeli” towarzyszenia ludziom młodym, na ich tle najbardziej efektywną wydaje się być regularna formacja w małych grupach. To w nich duszpasterz, może dokładnie poznać

i zrozumieć młodego człowieka, historię jego życia, problemy czy trudności, które napotyka w swoim codziennym życiu. Stąd wydarzenia masowe, które mają miejsce raz do roku - czy też rzadziej, w tym Światowe Dni Młodzieży, mają nieco inną rolę do odegrania. Z jednej strony stanowią wielkie świadectwo wiary, gdzie młodzi z całego świata świadczą o wierze i siebie nawzajem nią ubogacają. Natomiast z drugiej strony, treść przepowiadania i wskazywane kierunki przez poszczególnych papieży stanowią pewien model, czy wzór duszpasterstwa.

Najnowszym wydarzeniem, o tak szerokiej skali, były Światowe Dni Młodzieży w Lizbonie. Miały one miejsce od 1 do 6 sierpnia 2023r. Jednak przygotowanie do tego wydarzenia rozpoczęło się już w 2019r., kiedy podczas poprzedniego spotkania w Panamie, zostało zapowiedziane te wydarzenie i jego hasło.

Ideą Światowych Dni Młodzieży, od samego początku, było prowadzenie młodych do spotkania z Jezusem¹. Na ten temat powstało kilka opracowań, wśród których wyróżnić należy pracę Tomasza Cabaja pt.: „Obraz Kościoła przyszłości. Studium homiletyczne na podstawie przepowiadania papieskiego z racji Światowych Dni Młodzieży”². Podobny, duszpasterski zamysł przyświecał Światowym Dniom Młodzieży w Lizbonie. Warto zaznaczyć, że czas przygotowania do tego wydarzenia był naznaczony wieloma trudnościami wynikającymi z trwającej pandemii, społecznej izolacji, czy samej wojny na Ukrainie.

Najważniejsze źródło badawcze obejmuje przepowiadanie Franciszka podczas Światowych Dni Młodzieży w Lizbonie. Dotyczy to wszystkich homilii, katechez, konferencji, które Papież wygłosił w Lizbonie podczas tych dni. Pomocniczym źródłem są także orędzia, które bezpośrednio przygotowywały do tego spotkania.

Wnikliwa analiza przepowiadania papieża Franciszka, pozwoliła wskazać trzy zasadnicze elementy jego przepowiadania. Są nimi: przejawy utraty nadziei u młodych, odkrycie sensu życia w spotkaniu z Jezusem, wezwanie do składania świadectwa swej nadziei.

Pojawiają się zatem pytania, jaką wizję nadziei papież Franciszek przed-

---

¹ Por. M. Przywała, *Duchowe przygotowanie do Światowych Dni Młodzieży w Lizbonie na podstawie orędzi papieża Franciszka z lat 2020-2022*, „Teologia i Moralność”, 18(2023), z. 1, s. 169-170.

² Por. P. João Chagas Jr., *Podstawowe założenia Światowych Dni Młodych*, Pro Musica Sacra 13(2015), s. 51.

² Lublin [mps KUL] 2019.

stawił podczas spotkania z młodymi? Dlaczego młodzież jej szczególnie potrzebuje, co jest powodem jej utraty? Wreszcie jak tą nadzieję przyjąć i jak nieść ją drugiemu człowiekowi?

1. OZNAKI UTRATY NADZIEI U MŁODYCH

Przesłanie Światowych Dni Młodzieży dotyka istoty życia młodego człowieka, sensu jego istnienia. Ojciec Święty trafnie zauważa problemy, z jakimi przychodzi borykać się współczesnej młodzieży. Utrata nadziei często jest tożsama z poczuciem braku sensu życia, dlatego zanim Papież ukaże sposób odkrycia piękna ludzkiego życia, to w pierwszej kolejności rysuje źródła tego kryzysu. Przepowiadanie Franciszka zmienia się w zależności od aktualnych trudności z jakimi przychodzi się zmierzyć współczesnej młodzieży. Dlatego w nauczaniu przygotowującym do wydarzenia w Lizbonie, łatwo można zobaczyć, jak papież odnosi się do zjawiska izolacji społecznej, która przyczyniła się do samotności również wśród młodych osób. Franciszek odnosi się również do cyfryzacji, gdzie przedstawia się wyidealizowany obraz człowieka – na jego tle, młody człowiek traci poczucie własnej wartości. Czas nauczania papieskiego jest także naznaczony czasem działań wojennych w Ukrainie i innych częściach świata. Prowadzi to do problemu utraty poczucia bezpieczeństwa w rodzinie. Niestety niejednokrotnie wskazane problemy powodują, że młody człowiek ucieka od swojej codzienności.

1.1. SAMOTNOŚĆ

W dobie cyfryzacji i powszechnego dostępu komunikacji, może się to wydawać bardzo dziwne, że samotność doskwiera młodym osobom. W pewnym sensie można powiedzieć, że samotność przybrała nowy wymiar, już nie dotyczy tylko osób starszych. Bywa tak, że to nastolatki, którzy przecież obracają się w gronie rówieśników w szkole – czują się samotni. W dużej mierze są to skutki pandemii i przymusowej izolacji. Franciszek dostrzega mnóstwo przyczyn samotności, jak: brak akceptacji, wykluczenie, nieumiejętność nawiązywanie relacji – czas COVID'19 spotęgował te zjawiska wśród młodego pokolenia. Papież zauważa, że młody człowiek został poniekąd „przymuszony” do dostosowania się w nowej

pandemicznej sytuacji³.

Czas izolacji społecznej zamknął młodych ludzi w przestrzeni wirtualnej. Należy pamiętać, że powszechny dostęp do telefonów - czy innych urządzeń, niesie ze sobą wiele dobra, jednak nieumiejętne korzystanie z ich możliwości generuje wiele trudności. Wraz z telefonem młody człowiek uzyskał nieustanny dostęp do Internetu, może być „na bieżąco”. Niestety często jest tak, że komunikacja wirtualna zastąpiła tę rzeczywistą. Co doprowadziło do wycofania z życia rodzinnego, zamknięcia w przestrzeni wirtualnej. W której to nie brakuje hejtu, czy innej formy przemocy psychicznej⁴. Stąd powszechne wycofanie z życia w relacji do drugiego człowieka. Nikt nie chce być skrzywdzonym, więc wielu młodych zamyka się w sobie. Jest to najlepsza droga do samotności.

1.2. UTRATA POCZUCIA WŁASNEJ WARTOŚCI

Młodzież, pod względem technicznym, umiejętnie odnajduje się w przestrzeni życia wirtualnego. Wraz z telefonem ma się dostęp niemal do każdej informacji, do każdego wydarzenia na całym świecie. Można powiedzieć, że bariera komunikacji wynikająca z odległości, została pokonana. Jednak wraz z tym pojawia się zagrożenie o charakterze duchowym i społecznym media społecznościowe proponują wyidealizowany obraz człowieka. Liczne filtry używane na aplikacjach (TikTok, Instagram) pokazują osoby o idealnych twarzach, doskonałej figurze, zawsze uśmiechniętych, sprawiających pozór szczęśliwych⁵. W wielu młodych kształtuje się obraz, że tak jest naprawdę, że tylko takie życie jest szczęśliwe⁶. Jednocześnie dostrzegają, jak ich codzienność odbiega od tego wzorca. To powoduje kompleksy, zaniża poczucie wartości, ostatecznie prowadzi do utraty poczucia sensu życia.

---

³ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego na XXXVI Światowy Dzień Młodzieży*. „Wstań. Ustanawiam cię świadkiem tego, co zobaczyłeś” (Dz 26, 16), https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/youth/documents/papa-francesco_20210914_messaggio-giovani_2021.html [dostęp: 30.04.2024r.].

⁴ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVIII Światowy Dzień Młodzieży*. „Weselcie się nadzieją” (Rz 12, 12) https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/youth/documents/papa-francesco_20231109_messaggio-giovani_2023.html [dostęp: 30.04.2024r.].

⁵ Por. Franciszek, *Przemówienie podczas uroczystości powitalnej w Parque Eduardo VII. W Kościele jest miejsce dla wszystkich*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 9.

⁶ Por. Franciszek, *Homilia podczas Mszy św. w Parque Tejo. Jaśnieć, słuchać, nie lękać się*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 15.

Młodzi często żyją na pokaz, „wegetują powierzchownie”⁷ – jak pisze Franciszek. Piszą ze sobą przez komunikatory, ale boją się nawiązywać nowe relacje, ponieważ mają obawę, że spotka ich krytyka, wyśmianie – z tego względu, że nie są idealni.

Ponadto, powszechna cyfryzacja społeczeństwa umożliwiła pracę człowieka dosłownie w każdym miejscu, nawet w domu (co jest wielkim dobrodziejstwem). Jednak Ojciec Święty dostrzega również niepokojące zjawisko pośpiechu. Każda chwila dnia jest zagospodarowana. Nie ma chwili wytchnienia. Tak napięty grafik wpędza ludzkość w ciągle gonienie za czymś⁸. Ma to swój wpływ na kształtowanie relacji z najbliższymi⁹, gdzie nie ma chwili na „zatrzymanie się”. Ludzie młodzi, od samego początku swojego istnienia, są „wtłaczani” w pęd współczesnego świata. Muszą za czymś gonić, żeby w życiu coś osiągnąć, żeby być najlepszym, najdoskońszszym.

Tak oto, nieustanny pośpiech w próbie bycia idealnym prowadzi młodych do zderzenia ze ścianą, której nie są w stanie przeskoczyć. W tej perspektywie człowiek zdaje się tracić wiarę w siebie i bliskie jest mu stwierdzenie, że jest bezwartościowy.

1.3. ZACHWIANIE BEZPIECZEŃSTWA

Ważnym elementem nadziei i sensu życia każdego człowieka, jest doświadczenie poczucia bezpieczeństwa: zarówno w rodzinie, jak i społeczeństwie. Ojciec Święty traktuje o ognisku domowym, które dziś niejednokrotnie jest zachwiane¹⁰. Złe relacje między domownikami, brak zrozumienia, poczucia bezpieczeństwa – często sprawiają, że młody człowiek tonie w emocjach, zamknięty sam w sobie¹¹. Wspomniana pandemia do-

---

⁷ Por. Franciszek, *Orędzie Papieża Franciszka na XXXV Światowy Dzień Młodzieży 2020 r. „Młodzieńcze, tobie mówię wstań”* (por. Łk 7, 14), https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/youth/documents/papa-francesco_20200211_messaggio-giovani_2020.html [dostęp: 30.04.2024r.].

⁸ Por. Franciszek, *Spotkanie z wolontariuszami ŚDM. Przemówienie Ojca Świętego*, <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/speeches/2023/august/documents/20230806-portogallo-volontari-gmg.html> [dostęp: 30.04.2024r.].

⁹ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVII Światowy Dzień Młodzieży 2022 – 2023*, „L'Osservatore Romano” 10(2022), s. 7.

¹⁰ Por. Franciszek, *Spotkanie z Młodzieżą Akademicką na Portugalskim Uniwersytecie Katolickim. Przemówienie Ojca Świętego*. <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/speeches/2023/august/documents/20230803-portogallo-universitari.html> [dostęp: 30.04.2024r.].

¹¹ Por. Franciszek, *Rozważanie przed modlitwą Anioł Pański w Parque Tejo. Pielęgnujcie to, co Bóg zasiał w waszych sercach*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 15.

tknęła życia całej naszej cywilizacji, zarówno w wymiarze izolacji, ograniczonego budowania relacji. Ale również w wymiarze ekonomicznym, braku zatrudnienia. Mnóstwo osób straciło pracę, czy popadło w bankructwo. To komplikuje wiele trudności, narastający stres wśród rodziców, napięcia społeczne, złości - mają one swoje przełożenie na kształtowanie młodego człowieka¹². W homilii do duchowieństwa Franciszek powiedział, że: „Rodzina jest krucha, a relacje między domownikami zranione”¹³.

Wybuch wojny spotęgował to doświadczenie. Młodzi - którym często już i tak brakowało pewności w środowisku rodzinnym, zostali wystawieni na kolejną próbę. Obraz przerażającej wojny, drastyczne sceny szybko obiegające świat wirtualny, generowały poczucie strachu i niepewności. Wielu stawiało pytanie o sens życia, nie dostrzegając nadziei w niepewnym jutrze. Franciszek zauważa, że jest to kolejny powód zachwiania poczucia bezpieczeństwa¹⁴.

1.4. UCIECZKA OD ŻYCIA

Najmłodsza część społeczeństwa, wystawiona na tak wielką próbę: samotności, utraty poczucia własnej wartości czy bezpieczeństwa, szuka „łatwych” metod odnalezienia się w tej sytuacji. Często prowadzi to do „prób ucieczki” od swojego życia. Młodzi szukają pomocy w różnego rodzaju używkach¹⁵, które dają chwilowe poczucie ulgi. Jednak niczego nie zmieniają, a w dalszej perspektywie mogą jedynie prowadzić do różnych patologii czy uzależnień. Wielu sięga po ekstremalne doświadczenia¹⁶. Zdarza się, że zagrażają one zdrowiu czy nawet ludzkiemu życiu.

Inni zamykają się w swoim pokoju „z telefonem w ręce”, unikając jednocześnie jakiegokolwiek rzeczywistej relacji. Prowadzi to do depresji, a w skraj-

¹² Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego na XXXVI Światowy Dzień Młodzieży*. „Wstań. Ustanawiam cię świadkiem tego, co zobaczyłeś” (Dz 26, 16), [dostęp: 30.04.2024r.].

¹³ Franciszek, *Nieszpory z Biskupami, Kapłanami, Diakonami, Osobami Konsekrowanymi, Seminarzystami i Pracownikami Duszpasterskimi. Homilia Ojca Świętego*. <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/homilies/2023/documents/20230802-portogallo-omelia.html> [dostęp: 30.04.2024r.].

¹⁴ Por. Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVII Światowy Dzień Młodzieży 2022 – 2023*, „L'Osservatore Romano” 10(2022), s. 4.

¹⁵ Por. Franciszek, *Orędzie Papieża Franciszka na XXXV Światowy Dzień Młodzieży 2020 r.* „Młodzieńcze, tobie mówię wstań” (por. Łk 7, 14), [dostęp: 30.04.2024r.].

¹⁶ Por. tamże

nych przypadkach prowadzi do pokus targnięcia się na własne życie¹⁷.

Powyższe problemy, z którymi mierzy się współczesny człowiek - często prowadzą do utraty nadziei, czy zachwiania jej fundamentów. Papież bardzo trafnie ocenia rzeczywistość, wskazując również jej straszliwe konsekwencje.

2. JEZUS JAKO ŹRÓDŁO NADZIEI MŁODYCH

W przepowiadaniu papieża imponuje to, że nie tylko stawia diagnozę problemu, ale wskazuje konkretną drogę jego rozwiązania. Ta droga nosi imię konkretnej osoby – Jezusa Chrystusa, Syna Bożego. Ojciec Święty podczas Światowych Dni Młodzieży w Lizbonie, jak i w orędziach przygotowujących do tego wydarzenia - objawia prawdziwą nadzieję, która może przezwyciężyć trudności młodego pokolenia. Swego rodzaju lekarstwem na samotność jest doświadczenie bliskości wspólnoty: z Bogiem i całym Kościołem. Jednak szczególną uwagę Franciszek zwraca na ukazanie wartości każdego człowieka. Ma ona swoje źródło w Bogu, który objawia miłość pomimo grzeszności człowieka, który umiera na krzyżu bo kocha – to prawdziwe oblicze bezwarunkowej miłości. W swym przepowiadaniu Franciszek wskazuje także na źródło i szczyt chrześcijańskiego życia, jakim jest liturgia. Tam młody człowiek może odnaleźć miejsce dla samego siebie. Miejsce spotkania z Bogiem, gdzie czują się bezpiecznie.

2.1. DOŚWIADCZENIE MIŁOŚCI BOGA WE WSPÓLNOCIE KOŚCIOŁA

Doświadczenie przymusowej izolacji sprawiło, że wiele relacji między ludzkich zostało ograniczonych. Młodzi „zamknięci” w własnych domach, jeszcze bardziej przenieśli swoje zainteresowania w przestrzeń Internetu. Niestety nieumiejętne korzystanie z postępu w dziedzinie cyfryzacji doprowadziło do ograniczenia relacji rodzinnych. Efektem tego działania jest duża samotność wśród młodzieży. Dlatego papież próbuje ukazać nadzieję dla młodego człowieka w relacji z Bogiem i we wspólnocie Kościoła¹⁸.

---

¹⁷ Por. tamże.

Zob. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVIII Światowy Dzień Młodzieży. „Weselcie się nadzieją”* (Rz 12, 12) [dostęp: 30.04.2024r.].

¹⁸ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVII Światowy Dzień Młodzieży 2022 – 2023*, „L'Osservatore Romano” 10(2022), s. 4.

Franciszek powiedział - przed rozpoczęciem nabożeństwa drogi krzyżowej w Lizbonie - że Jezus pragnie swoją bliskością wypełnić samotność młodego człowieka¹⁹. To doświadczenie bliskości Boga pozwala przezwyciężyć samotność²⁰. W podobnym kluczu papież odniósł się do jednego ze świadectwa danego podczas spotkania z młodzieżą akademicką. Kiedy to jedna z uczestniczek powiedziała, że odnalazła nadzieję w gościnnym spotkaniu z drugą osobą²¹. Było to piękne odzwierciedlenie nauczania Jezusa *ktokolwiek przyjmuje jednego z tych małych, Mnie przyjmuje*. Według nauczania Ojca Świętego, nawet najcięższe sytuacje: naznaczone ogromnym cierpieniem są możliwe do pokonania, kiedy przeżywa się je z drugą osobą, we wspólnocie²².

2.2. GODNI MIŁOŚCI JEZUSA

Pragnienia „bycia potrzebnym”, wyjątkowości, piękna – są wpisane w serce każdego człowieka. Jednak współczesny świat, szczególnie w mediach społecznościowych: ukazuje wyidealizowany obraz szczęścia. Wielu młodych, mając świadomość swoich braków – popada w depresję i traci sens życia. Dlatego papież na tym tle ukazuje solidne fundamenty prawdziwej wartości każdego człowieka.

Franciszek podczas przepowiadania na Światowych Dniach Młodzieży w Lizbonie wielokrotnie powtarzał, że wyjątkowość każdej osoby ludzkiej bierze swe źródło z doświadczenia Męki, Śmierci i Zmartwychwstania Jezusa. Bóg przez te wydarzenia zbawcze najpełniej ukazuje swoją miłość do człowieka. On oddaje swoje życie na okup za całą ludzkość. Bóg nie mógłby umrzeć za „byle kogo”, umiera, bo człowiek jest dla niego niebywale ważny²³. W spotkaniu z przedstawicielami ośrodków pomocy, Ojciec Święty mówi, że każdy człowiek jest darem, że jest wyjątkowy

---

¹⁹ Por. Franciszek, *Przemówienie podczas Drogi Krzyżowej z młodzieżą w Parque Eduardo. Jezus swoją czułością ociera nasze ukryte łzy*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 11.

²⁰ Por. Franciszek, *Spotkanie z wolontariuszami ŚDM. Przemówienie Ojca Świętego*, [dostęp: 02.05.2024r.]

²¹ Por. Franciszek, *Spotkanie z Młodzieżą Akademicką na Portugalskim Uniwersytecie Katolickim. Przemówienie Ojca Świętego* [dostęp: 02.05.2024r.]

²² Por. Franciszek, *Orędzie Papieża Franciszka na XXXV Światowy Dzień Młodzieży 2020 r. „Młodzieńcze, tobie mówię wstań” (por. Łk 7, 14)*, [dostęp: 30.04.2024r.] Por. KK 4; 8.

²³ Por. Franciszek, *Przemówienie podczas czuwania w Parque Eduardo. Radość jest misyjna, nieście ją innym*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 13.

wraz ze swoimi ograniczeniami²⁴.

Papież podkreśla, że miłość Jezusa jest bezwarunkowa. On umiera za grzesznika zanim się nawróci. Akceptuje go takim, jaki jest. Takim go kocha. Ta całkowita afirmacja konkretnej osoby, powołanie jej pomimo grzeszności jest – według nauczania papieża, największym dowodem na ludzką wartość. Ważnym jest to, że Franciszek mówi o tym, na samy początku spotkania w Lizbonie, podczas przemówienia na przywitanie. Jakby chciał powiedzieć, że to jest punkt wyjścia, bez tego nie można pójść dalej²⁵.

Dla Boga człowiek nie jest liczbą, ale konkretną osobą, która ma imię. W przemówieniu na rozpoczęcie nabożeństwa drogi krzyżowej, Ojciec Święty zaznacza, że Jezus podejmuje tę drogę bardzo konkretnie, za mnie grzesznika. To jest świadectwo Jego ogromnej miłości²⁶.

Wreszcie, człowiek jest potrzebny Bogu. On obdarza go konkretną misją²⁷. A misja domaga się optymistycznego patrzenia w przyszłość, a nie zamykania się w trudnej przeszłości²⁸. Jest to bardzo ważne, aby człowiek młody czuł się potrzebny w Kościele, aby miał swoje miejsce, i aby czuł misję. Bóg go potrzebuje, a to doświadczenie przemienia ludzkie serca.

2.3. LITURGIA JAKO MIEJSCE SPOTKANIA OSOBOWEGO Z BOGIEM

Trudne relacje rodzinne, poczucie strachu w obliczu wojny – sprawiły, że człowiek utracił poczucie bezpieczeństwa. Jak znaleźć receptę na owe doświadczenie? Papież zdaje sobie sprawę, że nie wystarczy konstruktywny „zestaw argumentów”. Potrzeba konkretnego doświadczenia bezpieczeństwa. Istnieje realna różnica pomiędzy wiedzą, a przeżyciem²⁹. Franciszek

---

²⁴ Por. Franciszek, *Spotkanie z przedstawicielami niektórych ośrodków pomocy i ośrodków charytatywnych. Przemówienie Ojca Świętego*, <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/speeches/2023/august/documents/20230804-portogallo-centri-assistenza.html> [dostęp: 02.05.2024r.]

²⁵ Por. Franciszek, *Przemówienie podczas uroczystości powitalnej w Parque Eduardo VII. W Kościele jest miejsce dla wszystkich*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 9.

²⁶ Por. Franciszek, *Przemówienie podczas Drogi Krzyżowej z młodzieżą w Parque Eduardo. Jezus swoją czułością ociera nasze ukryte lzy*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 11.

²⁷ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego na XXXVI Światowy Dzień Młodzieży*. „Wstań. Ustanawiam cię świadkiem tego, co zobaczyłeś” (Dz 26, 16), [dostęp: 02.05.2024r.]

²⁸ Por. Franciszek, *Spotkanie z Młodzieżą Akademicką na Portugalskim Uniwersytecie Katolickim. Przemówienie Ojca Świętego*, [dostęp: 02.05.2024r.]

²⁹ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego na XXXVI Światowy Dzień Młodzieży*. „Wstań. Ustanawiam cię świadkiem tego, co zobaczyłeś” (Dz 26, 16), [dostęp: 02.05.2024r.]

w delikatny sposób próbuje wskazać liturgię, jako przestrzeń budowania poczucia bezpieczeństwa. To tu Bóg realnie działa. Oczywiście przestrzeń liturgii dalece przekracza tylko to kryterium, ale jednak doskonale umożliwia odnalezienie w Jezusie prawdziwego źródła bezpieczeństwa.

Pięknym przykładem czerpania nadziei ze spotkania z Jezusem jest świadectwo, które wygłosili wolontariusze podczas Światowych Dni Młodzieży w Lizbonie. Papież odniósł się do niego w ten sposób:

[...] najpiękniejszym spotkaniem, motorem wszystkich innych, tym, które sprawia, że idziemy na serio i idziemy naprzód w życiu, jest spotkanie z Jezusem. To najważniejsze spotkanie w naszym życiu. Odnawianie tego osobistego spotkania z Jezusem każdego dnia, jest sednem życia chrześcijańskiego. I trzeba odnawiać je każdego dnia, aby podtrzymywać jego świeżość, nie tylko w myśli, ale i w sercu. Doświadczaliśmy, że małe „tak” powiedziane Jezusowi, może zmienić nasze życie.³⁰

Spotkanie Boga, który daje nadzieję – Franciszek porównuje do przeżywania ciszy Wielkiej Soboty. Uczniowie w rozpacz po Męce Pańskiej oczekiwali na radość ze Zmartwychwstania. Życie młodego człowieka też nieraz „umiera”, traci sens – ale z doświadczenia ciszy i spotkania z Bogiem, płynie wielka nadzieja³¹.

W przepowiadaniu Papieża znajduje się jeszcze jeden ważny element. Mowa o sakramentach świętych, w których Jezus jest obecny i rzeczywiście oddziałuje na lud wierny. Począwszy od sakramentu chrztu świętego³² (choć papież wspomina o nim bardziej w kluczu misji), aż po źródło życia – Eucharystię. Tam doświadczamy dotyku samego Boga, dotyku pełnego miłości, akceptacji. Podczas Eucharystii słowo Boże jest stwórcze, może przywrócić nadzieję, tam gdzie jej brakuje³³.

Tym, co wzmacnia nadzieję, jest także modlitwa. Dlatego Ojciec Święty wielokrotnie zapraszał młodych z całego świata, aby wybierali drogę modlitwy³⁴. Zmartwychwstały i żyjący Chrystus to według Papieża odpowiedź

³⁰ Franciszek, *Spotkanie z wolontariuszami ŚDM. Przemówienie Ojca Świętego*, [dostęp: 02.05.2024r.]

³¹ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVIII Światowy Dzień Młodzieży. „Weselcie się nadzieją”* (Rz 12, 12), [dostęp: 02.05.2024r.]

³² Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego na XXXVI Światowy Dzień Młodzieży. „Wstań. Ustanawiam cię świadkiem tego, co zobaczyłeś”* (Dz 26, 16), [dostęp: 02.05.2024r.]

³³ Por. Franciszek, *Orędzie Papieża Franciszka na XXXV Światowy Dzień Młodzieży 2020 r. „Młodzieńcze, tobie mówię wstań”* (por. Łk 7, 14), [dostęp: 02.05.2024r.]

³⁴ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVIII Światowy Dzień Młodzieży. „Weselcie się nadzieją”* (Rz 12, 12), [dostęp: 02.05.2024r.]

^por. KKK 2590.

Boga na wszelkie przejawy utraty nadziei. Papież doskonale doprowadza pod spotkanie z Chrystusem we wspólnocie Kościoła i indywidualnie na modlitwie. Jezus jest źródłem sensu życia i poczucia bezpieczeństwa, a szczytem tego jest spotkanie z Nim w celebracji liturgicznej³⁵.

3. MŁODZI MISJONARZAMI NADZIEI

Pełnia szczęśliwego życia, jego istota wypływa ze spotkanie i przyjęcia Jezusa, ci którzy tego doświadczyli stają się misjonarzami nadziei. Odkrycie jej domaga się świadectwa. Ojciec Święty podczas Świątowych Dni Młodzieży w Lizbonie, zaprosił młodych do niesienia innym tej nadziei, którą odnaleźli w Jezusie. Nauczanie papieskie pokazuje kluczowe elementy, potrzebne w właściwym dawaniu owego świadectwa. Pierwszym jest potrzeba wspólnego działania, gdzie nie ma miejsca na podziały, brak przebaczenia – ale potrzeba bycia razem. Kolejnym jest konkretne działanie: bezinteresowna służba, pełna radości, bycie dla drugiego człowieka. Ostatnim elementem jest troska o najsłabszych, którzy szczególnie potrzebują mądrego towarzyszenia i opieki.

2.1. „CZYNIENIE DOBRA RAZEM”

Tym, co niejednokrotnie wbija młodego człowieka w poczucie samotności, jest także indywidualizm, działanie samemu. Papież wzywa do tego, aby działać razem. Podczas wystąpienia w „Ośrodku parafialnym Serafina”, Franciszek powiedział:

„Po pierwsze: czynienie dobra razem. „Razem” jest słowem kluczowym, które wiele razy było powtarzane w wystąpieniach. Żyć, pomagać i miłować razem: młodzi i starzy, zdrowi i chorzy, razem.”³⁶

Jednak potrzebę bycia ze sobą w trudnych momentach życia, Franciszek ukazywał już we wcześniejszym przepowiadaniu. Zapraszał, aby płakać z tymi którzy płaczą. Aby towarzyszyć tym, którzy doświadczają trudności, przemocy czy nawet prześladowań. Takie towarzyszenie ma swoje źródło w naśladowaniu Jezusa: rany braci i siostr, stają się ranami młodych misjonarzy. W ten sposób prawdziwie niesie się nadzieję dru-

---

³⁵ Por. KL 10.

³⁶ Franciszek, *Spotkanie z przedstawicielami niektórych ośrodków pomocy i ośrodków charytatywnych. Przemówienie Ojca Świętego*, [dostęp: 10.05.2024r.]

giemu człowiekowi³⁷.

Współczesny świat jest nie tyle różnorodny, co bardzo podzielony. Przyczyn podziałów jest wiele, jednak szczególnie dotyczą one podziału pomiędzy pokoleniami. W ostatnim orędziu przed ŚDM w Lizbonie, Ojciec Święty mówi o potrzebie zabiegania o tę jedność. Prawdziwa nadzieja prowadzi do dialogu międzypokoleniowego, naznaczonego dialogiem, szacunkiem i wsparciem³⁸. Misjonarze nadziei niosą światu dar przebaczenia i jedności, które prowadzą do spotkania i wspólnego działania.

Wartym zauważenia jest fakt, że podczas homilii skierowanej do duchowieństwa odnajdujemy to samo zaproszenie – do działania razem, wspólnego prowadzenia. Papież wzywa duchownych, aby działali razem między sobą, ale także współpracując ze świeckimi. Posługa duszpasterska niesienia nadziei naznaczona jest wspólnym głoszeniem ewangelii³⁹.

3.2. „KONKRET” CHRZEŚCIJAŃSKIEJ MIŁOŚCI

Młodzi są bardzo potrzebni współczesnemu światu – papież mówi o tym wielokrotnie. Jednak ich świadectwo domaga się konkretnego działania. Tu nie ma czasu na narzekanie na otaczającą rzeczywistość. Potrzeba „tu i teraz” nieść nadzieję do osób, które Bóg stawia na drodze życia młodych chrześcijan⁴⁰.

W mocnych słowach Franciszek stwierdził, że nie istnieje platoniczna miłość. Istnieje tylko taka, która jest konkretna, która „brudzi ręce”. Wielu deklaruje słowa pomocy, ale niosą ją tylko te osoby, które prawdziwie kochają⁴¹.

Ponadto Ojciec Święty wskazał na radosny wymiar niesienia nadziei. Chrześcijanin jest osobą, która potrafi zanieść radość tam gdzie jej nie raz bardzo brakuje. Dzięki owej radości można ukazać radykalne piękno ewangelii⁴². Młodzi mają świadczyć z radością, że Chrystus żyje, że w Nim

³⁷ Por. Franciszek, *Orędzie Papieża Franciszka na XXXV Światowy Dzień Młodzieży 2020 r. „Młodzieńcze, tobie mówię wstań”* (por. Łk 7, 14), [dostęp: 10.05.2024r.]

³⁸ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVII Światowy Dzień Młodzieży 2022 – 2023*, „L'Osservatore Romano” 10(2022), s. 5.

³⁹ Por. Franciszek, *Nieszpory z Biskupami, Kapłanami, Diakonami, Osobami Konsekrwanymi, Seminarzystami i Pracownikami Duszpasterskimi. Homilia Ojca Świętego* [dostęp: 10.05.2024r.]

⁴⁰ Por. Franciszek, *Spotkanie z przedstawicielami niektórych ośrodków pomocy i ośrodków charytatywnych. Przemówienie Ojca Świętego*, [dostęp: 10.05.2024r.]

⁴¹ Por. tamże.

⁴² Por. Franciszek, *Spotkanie z Młodzieżą Akademicką na Portugalskim Uniwersytecie Katolickim. Przemówienie Ojca Świętego* [dostęp: 02.05.2024r.]

jest prawdziwa nadzieja. Świadczyć tam, gdzie funkcjonują na co dzień, a więc: w szkole, na studiach, w pracy, w mediach społecznościowych, w gronie rówieśników⁴³.

Prawdziwie przeżywana radość prowadzi do dzielenia się nią. Za wzór papież stawia tu Maryję. Ona po zwiastowaniu śpieszy do Elżbiety. Radości nie zatrzymuje dla siebie, bowiem radość jest misyjna⁴⁴. Dlatego braterska służba jest wpisana w życie chrześcijanina. Jest to zarazem konieczny element przekazywania nadziei, którą otrzymało się od Jezusa⁴⁵. Ma to swoje głębokie uzasadnienie, Franciszek mówi:

Ten, kto kocha, nie stoi bezczynnie, kto miłuje służy, kto miłuje biegnie, by służyć, biegnie, by angażować się w służbę innym.⁴⁶

Te konkretne uczynki miłości pozwalają skutecznie nieść światu nadzieję⁴⁷. Do tej misji młodzi są powołani natychmiast, od razu. Kiedy tylko otrzymują od Pana nowe życie, zostają wezwani do niesienia jej dalej. Posłanie to ma swoje źródło w sakramencie Chrztu Świętego, więc winno towarzyszyć całemu życiu chrześcijańskiemu⁴⁸.

Papież mówi także o potrzebie działania bezinteresownego, które jedną nagrodę upatruje w niebie. Przykładem jest życie św. Jana Bożego, który prosząc o jałmużnę dla potrzebujących, mówił że ci, którzy ją dają – pomagają sami sobie. Tak też życie chrześcijańskie, w tym zaangażowanie młodych – winno być ukierunkowane na gromadzenie skarbów w niebie⁴⁹.

3.3. TROSKA O NAJSŁABSZYCH

Najszczególniejszym wyrazem niesienia nadziei jest troska o najslabszych. Papież zauważa, że tak naprawdę każdy jest potrzebujący. Jednak ewangeliczne współczucie poszukuje osób najbardziej poranionych, wy-

---

⁴³ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego na XXXVI Światowy Dzień Młodzieży*. „Wstań. Ustanawiam cię świadkiem tego, co zobaczyłeś” (Dz 26, 16), [dostęp: 10.05.2024r.]

⁴⁴ Por. Franciszek, *Przemówienie podczas czuwania w Parque Eduardo. Radość jest misyjna, nieście ją innym*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 13.

⁴⁵ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego na XXXVI Światowy Dzień Młodzieży*. „Wstań. Ustanawiam cię świadkiem tego, co zobaczyłeś” (Dz 26, 16), [dostęp: 10.05.2024r.]

⁴⁶ Franciszek, *Spotkanie z wolontariuszami ŚDM. Przemówienie Ojca Świętego*, [dostęp: 02.05.2024r.]

⁴⁷ Zob. Franciszek, *Homilia podczas Mszy św. w Parque Tejo. Jaśnieć, słuchać, nie lękać się*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 15.

⁴⁸ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego na XXXVI Światowy Dzień Młodzieży*. „Wstań. Ustanawiam cię świadkiem tego, co zobaczyłeś” (Dz 26, 16), [dostęp: 10.05.2024r.]

⁴⁹ Por. Franciszek, *Spotkanie z przedstawicielami niektórych ośrodków pomocy i ośrodków charytatywnych. Przemówienie Ojca Świętego*, [dostęp: 10.05.2024r.]

kluczonych, odrzuconych, czy bezbronnych⁵⁰.

Wzorem pomocy wobec osób najsłabszych jest osoba Matki Najświętszej, którą Franciszek nazywa „Matką Bożą zatroskaną”. Podczas przemówienia po modlitwie różańcowej w Fatmie podczas ŚDMu, Ojciec Święty na podstawie Pisma Świętego przedstawia owe zatroskanie Maryi. Towarzyszy Jezusowi od samego poczęcia, narodzin, przez trud wychowania, aż po Jego Mękę, Śmierć i Zmartwychwstanie. Towarzyszy także uczniom, i całemu Kościołowi (jak w wieczniku, podczas Pięćdziesiątnicy)⁵¹.

Ojciec Święty zauważa, że takie towarzyszenie może spowodować, że potrzebujący spotkają samego Chrystusa – w osobach ludzi dobrej woli⁵². Taką postawą było naznaczone życie świętych⁵³. Doprowadzili oni do rozpalenia nadziei w sercach wielu ludzi, tam gdzie po ludzku nie było już miejsca na nadzieję.

Tak przeżywania wiara prowadzi do wielkich zmian w życiu konkretnej osoby, ale i całego społeczeństwa. I choć nieraz z perspektywy zewnętrznej może zdawać się, że niewiele uległo zmianie. To jednak życie ludzkie nabiera najgłębszego sensu, bo jest zakorzenione w Chrystusie. Dzięki temu świadectwu współczesny świat może otrzymać prawdziwą nadzieję, która prowadzi do przemiany serca i najgłębszych ludzkich motywacji⁵⁴.

ZAKOŃCZENIE

Światowe Dni Młodzieży są wielką celebracją wiary Kościoła, szczególnie ludzi młodych. Każdorazowe takie spotkanie niesie wiele nadziei co do przyszłości Kościoła. Pokazuje również bardzo konkretne kierunki wzrostu w wierze, przez odpowiedź na największe trudności z jakimi przychodzi się mierzyć młodemu człowiekowi. Spotkanie w Lizbonie aktualizując współczesne wyzwania, wpisuje się w tą wizję.

Podsumowując, papież zasadniczo wskazuje trzy konkretne powody

⁵⁰ Por. Franciszek, *Spotkanie z przedstawicielami niektórych ośrodków pomocy i ośrodków charytatywnych. Przemówienie Ojca Świętego*, [dostęp: 10.05.2024r.]

⁵¹ Por. Franciszek, *Modlitwa Różańca Świętego z młodymi doświadczonymi chorobą. Przemówienie Ojca Świętego* <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/speeches/2023/august/documents/20230805-portogallo-rosario.html> [dostęp: 10.05.2024r.]

⁵² Por. Franciszek, *Orędzie Papieża Franciszka na XXXV Światowy Dzień Młodzieży 2020 r. „Młodzieńcze, tobie mówię wstań” (por. Łk 7, 14)*, [dostęp: 10.05.2024r.]

⁵³ papież wspominał o niej w wydanym orędziu już po ŚDM w Lizbonie

⁵⁴ Por. Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego na XXXVI Światowy Dzień Młodzieży. „Wstań. Ustanawiam cię świadkiem tego, co zobaczyłeś” (Dz 26, 16)*, [dostęp: 10.05.2024r.]

utruty poczucia sensu życia wśród młodzieży. Pierwszym, jest zjawisko samotności, które zostało spotęgowane nie tylko przez nieumiejętne korzystanie z współczesnej technologii, ale także przez doświadczenie izolacji społecznej w czasie pandemii. Kolejnym powodem jest utrata poczucia własnej wartości wśród młodzieży. Ojciec Święty diagnozuje źródło tego problemu w poczuciu młodych, czują się niepotrzebni, a także nieidealni – względem tego jak wzór proponuje świat. Trzecim elementem utraty nadziei, jest brak poczucia bezpieczeństwa w rodzinie, a także w społeczeństwie. Zjawisko to wzrosło wraz z wybuchem wojny na Ukrainie. Kulminacja tego zjawiska prowadzi do skrajnych prób odrzucenia życia w przestrzeń używek, uzależnień, patologii czy prób odebrania sobie życia.

Papież trafnie wskazuje problem, nazywa rzeczy „po imieniu”, ale proponuje też drogę wyjścia. Odpowiedzią na samotność jest doświadczenie miłości Boga, szczególnie we wspólnocie Kościoła. Następnie Franciszek ukazuje wartość każdego człowieka na tle Ofiary Jezusa. Jest wyjątkowy, bo Bóg go kocha i oddaje za niego życie. Wreszcie szczególną przestrzenią doświadczenia tego jest liturgia, gdzie prawdziwie młody człowiek może czuć się bezpieczny, bo jest w Bożych rękach.

Człowiek, który odkryje nadzieję w Jezusie, nie może tego zatrzymać dla siebie. Dlatego Ojciec Święty wskazuje konkretny sposób świadczenia o tym. Nadzieję o tym, że człowiek przez życie nie musi iść samotnie – należy głosić właśnie we wspólnocie, razem. Podobnie doświadczenie miłości na drodze odzyskania poczucia wartości domaga się konkretności, a nie samych słów. Wreszcie na sam koniec została ukazana potrzeba troski o tych, którzy najbardziej utracili sens życia. Zabieganie o nich niesie wzrost poczucia bezpieczeństwa całej społeczności.

Franciszek trafnie opisuje trudności, z jakimi przychodzi mierzyć się współczesnej młodzieży. Jednoznacznie ukazując, że sposób na ich przezwyciężenie jest tylko w spotkaniu z Jezusem. Oryginalność nauczania papieża wyraża się również w tym, że aktualizuje swoje nauczanie w odniesieniu do pojawiających się problemów. Szczególnie ukazują to kolejne orędzia, publikowane rok po roku. Były one odpowiedzią zarówno na zjawisko pandemii, izolacji społecznej, jak i wojnie zagrażającej wielu narodom.

Ojciec Święty prowadzi młodych do spotkania z Jezusem we wspólnocie Kościoła. Czyni to odpowiadając na współczesne problemy. Choć styl przepowiadania podczas Świątowych Dni Młodzieży nieco różni się jego poprzedników, to jednak realizuje ten sam cel. W nauczaniu papieża często pojawia się odniesienie do adhortacji apostołskiej *Christus Vivit*. Cho-

dzi m. in. o ukazanie problemów współczesnej młodzieży⁵⁵, zagrożeń jakie niosą ze sobą media społecznościowe⁵⁶. Jednak szczególnie ważne jest ukazanie nadziei dla młodych w osobie Jezusa Chrystusa⁵⁷. Doświadczenie Jego miłości, poczucia, że jest się dla niego ważnym⁵⁸. Wspomniana adhortacja apostolska szerzej traktuje o służbie⁵⁹ i potrzebie zaangażowania na rzecz społeczeństwa⁶⁰. Jednak język jest o wiele prostszy, dzięki czemu dostępny w przyjęciu przez młodego człowieka.

Wnikliwa analiza całości przepowiadania Papieża pozwoliła też na wskazanie nieco słabszych stron. Na tle poprzednich papieży Franciszek zdecydowanie mniej powołuje się na słowo Boże. Jednak szczególnie brakuje konkretnego odniesienia do liturgii. Podobnie rzecz ma się z tematyką nadziei. Zestawienie przepowiadania Franciszka z encykliką Benedykta XVI *Spe Salvi* pokazuje, że nauczanie ostatniego Papieża o nadziei jest nieco uboższe. U Franciszka zabrakło na przykład takich motywów, jak postawa nadziei, którą Benedykt XVI definiował jako pewność, że cała historia i życie osobiste każdego człowieka jest w ręku Boga⁶¹. Zabrakło wezwania do akceptacji osobistego cierpienia i dojrzewania w nim⁶². Jednocześnie należy dodać, że od przepowiadania Franciszka, które ma charakter żywego słowa i jest skierowane do szczególnego odbiorcy trudno wymagać doktrynalnej i językowej precyzji, która jest właściwa dokumentom Kościoła.

Ponadto, analiza przepowiadania Franciszka podczas Światowych Dni Młodzieży w Lizbonie, wskazała przestrzenie, które mogłyby posłużyć dalszym badaniom w nieco innych obszarach. Dotyczy to np.: przepowiadania do osób duchownych, gdzie Papież stawia śmiało propozycje dotyczące zaangażowania świeckich w życie Kościoła.

⁵⁵ Por. Franciszek, *Posynodalna Adhortacja Apostolska „Christus Vivit”*, nr 72 https://www.vatican.va/content/francesco/pl/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20190325_christus-vivit.html [dostęp: 14.05.2024r.]

⁵⁶ Por. tamże, nr 86; 87.

⁵⁷ Por. tamże, nr 1; 104; 107.

⁵⁸ Por. tamże, nr 115.

⁵⁹ Por. tamże, nr 163.

⁶⁰ Por. tamże, nr 169.

⁶¹ Por. Benedykt XVI, *Encyklika o nadziei chrześcijańskiej „Spe salvi”*, Kraków 2007, nr 35.

⁶² Por. Tamże, nr 36.

JESUS – THE HOPE OF THE YOUTH. A Homiletic Study Based on Pope Francis's Preaching on the Occasion of World Youth Day in Lisbon

Abstract

This paper presents the main components of Pope Francis' preaching during World Youth Day in Lisbon and the period of preparation for the event. The analysis of the Holy Father's teaching makes it possible to work out a specific model of preaching to young people, both in terms of its content and the language used. The key is to show hope and the source of happiness in the encounter with the person of Jesus Christ, who sends young people out into the world, equipping them with everything they need to fulfil this mission according to God's design.

Key words: *WYD Lisbon, Pope Francis, preaching, hope, mission*

BIBLIOGRAFIA

1. Źródła Biblijne i dokumenty Kościoła

Pismo Święte – Starego i Nowego Testamentu – Biblia Tysiąclecia – Wydanie piąte w roku jubileuszowym 2000, red. JANKOWSKI A., i inni, Poznań: Pallottinum 2002.

Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań: Pallottinum 2002².

Konstytucja o liturgii świętej „Sacrosanctum Concilium”, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, Poznań 2002, s. 48-78.

Konstytucja dogmatyczna o Kościele „Lumen gentium”, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, Poznań 2002, s. 104-166.

BENEDYKT XVI, *Encyklika o nadziei chrześcijańskiej „Spe salvi”*, Kraków 2007.

FRANCISZEK, *Posynodalna Adhortacja Apostolska „Christus Vivit”*, https://www.vatican.va/content/francesco/pl/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20190325_christus-vivit.html [dostęp: 14.05.2024r.]

2. Przepowiadanie Franciszka z racji Światowych Dni Młodzieży w Lizbonie

FRANCISZEK, *Orędzie Ojca Świętego na XXXVI Światowy Dzień Mł-*

dzieży. „Wstań. Ustanawiam cię świadkiem tego, co zobaczyłeś” (Dz 26, 16), https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/youth/documents/papa-francesco_20210914_messaggio-giovani_2021.html [dostęp: 30.04.2024r.]

FRANCISZEK, *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVIII Światowy Dzień Młodzieży*. „Weselcie się nadzieją” (Rz 12, 12) https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/youth/documents/papa-francesco_20231109_messaggio-giovani_2023.html [dostęp: 30.04.2024r.]

FRANCISZEK, *Przemówienie podczas uroczystości powitalnej w Parque Eduardo VII. W Kościele jest miejsce dla wszystkich*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 8-11.

FRANCISZEK, *Homilia podczas Mszy św. w Parque Tejo. Jaśnieć, słuchać, nie lękać się*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 14-15.

FRANCISZEK, *Orędzie Papieża Franciszka na XXXV Światowy Dzień Młodzieży 2020 r. „Młodzieńcze, tobie mówię wstań” (por. Łk 7, 14)*, https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/youth/documents/papa-francesco_20200211_messaggio-giovani_2020.html [dostęp: 30.04.2024r.]

FRANCISZEK, *Spotkanie z wolontariuszami ŚDM. Przemówienie Ojca Świętego*, <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/speeches/2023/august/documents/20230806-portogallo-volontari-gmg.html> [dostęp: 30.04.2024r.]

FRANCISZEK, *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVII Światowy Dzień Młodzieży 2022 – 2023*, „L'Osservatore Romano” 10(2022), s. 4-8.

FRANCISZEK, *Spotkanie z Młodzieżą Akademicką na Portugalskim Uniwersytecie Katolickim. Przemówienie Ojca Świętego* <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/speeches/2023/august/documents/20230803-portogallo-universitari.html> [dostęp: 30.04.2024r.]

FRANCISZEK, *Rozważanie przed modlitwą Anioł Pański w Parque Tejo. Pielęgnujcie to, co Bóg zasiał w waszych sercach*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 15-17.

FRANCISZEK, *Przemówienie podczas czuwania w Parque Eduardo. Radość jest misyjna, nieście ją innym*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 12-14.

FRANCISZEK, *Spotkanie z przedstawicielami niektórych ośrodków pomocy i ośrodków charytatywnych. Przemówienie Ojca Świętego*, <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/speeches/2023/august/documents/20230804-portogallo-centri-assistenza.html> [dostęp: 02.05.2024r.]

FRANCISZEK, *Nieszpory z Biskupami, Kapłanami, Diakonami, Oso-*

bami Konsekwowanymi, Seminarzystami i Pracownikami Duszpasterskimi. Homilia Ojca Świętego <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/homilies/2023/documents/20230802-portogallo-omelia.html> [dostęp: 30.04.2024r.]

FRANCISZEK, *Przemówienie podczas Drogi Krzyżowej z młodzieżą w Parque Eduardo. Jezus swoją czułością ociera nasze ukryte łzy*, „L'Osservatore Romano” 8-9(2023), s. 11-12.

FRANCISZEK, *Modlitwa Różańca Świętego z młodymi doświadczonymi chorobą. Przemówienie Ojca Świętego* <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/speeches/2023/august/documents/20230805-portogallo-rosario.html> [dostęp: 10.05.2024r.]

3. Opracowania

CABAJ T., *Obraz Kościoła przyszłości. Studium homiletyczne na podstawie przepowiadania papieskiego z racji Świątowych Dni Młodzieży*, Lublin [mps KUL] 2019.

CHAGAS JR. P. J., *Podstawowe założenia Świątowych Dni Młodych*, „Pro Musica Sacra” 13(2015), s. 45-51.

PRZYWAŁA M., *Duchowe przygotowanie do Świątowych Dni Młodzieży w Lizbonie na podstawie orędzi papieża Franciszka z lat 2020-2022*, „Teologia i Moralność”, 18(2023), z. 1, s. 167-184.

Ks. Tomasz Chowaniec - od 2021r. prezbiter diecezji kieleckiej, student KUL w Lublinie, Wikariusz parafii Wniebowzięcia NMP w Małogoszczu.

